

# Muzeum Polskich Formacji Granicznych

<https://www.muzeumsg.strazgraniczna.pl/muz/formacje-ochrony-granic/rys-historyczny/po-1991/24081,Bieszczadzki-Oddzial-Strazy-Granicznej.html>  
02.05.2025, 05:04

## **Bieszczadzki Oddział Straży Granicznej**

### **Historia powstania Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej w Przemyślu**

Pod koniec 1990 r. Minister Spraw Wewnętrznych powołał na stanowisko Komendanta Głównego Straży Granicznej płk. Marka Lisieckiego powierzając mu zadanie zorganizowania struktur Komendy Głównej Straży Granicznej oraz Oddziałów SG.

W marcu 1991 r. po otrzymaniu poparcia ze strony NSZZ FSG w Przemyślu, na podstawie rozkazu personalnego PF 48 z dnia 18 marca 1991 r. Komendant Główny Straży Granicznej płk Marek Lisiecki powierzył obowiązki komendanta Oddziału Straży Granicznej w Przemyślu ppłk Albinowi Gorzelnikowi.

Dnia 11 kwietnia 1991 r. podczas uroczystego apelu z udziałem kadry brygady, w obecności Komendanta Głównego Straży Granicznej płk. Marka Lisieckiego oraz zaproszonych gości nastąpiło przekazanie obowiązków przez pełniącego obowiązki Dowódcy Bieszczadzkiej Brygady WOP płk. dypl. Jana Łomańskiego nowo mianowanemu Komendantowi ppłk. Albinowi Gorzelnikowi.

Mianując na stanowisko komendanta oddziału w Przemyślu, Komendant Główny SG powierzył zadanie płk Albinowi Gorzelnikowi utworzenie komendy Oddziału, reorganizację jednostki oraz przeprowadzenie weryfikacji kadry pełniącej wówczas służbę w Bieszczadzkiej Brygadzie WOP. W związku z tym w Przemyślu została powołana grupa inicjatywna w skład której weszli ppłk Lubomir Semeniuk, ppłk Kazimierz Urbaniak oraz przedstawiciel NSZZ FSG kpt. Sławomir Sławiński. W dalszym etapie formowania oddziału 28 marca 1991 roku rozkazem personalnym PF 53 Komendy Głównej Straży Granicznej w Warszawie zastępcą komendanta Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej został mianowany ppłk SG Lubomir Semeniuk.

Kolejnym etapem formowania Oddziału było przeprowadzenie na przełomie kwietnia i maja 1991 roku rozmów kwalifikacyjnych z żołnierzami WOP pragnącymi wstąpić do nowo tworzącej się Straży Granicznej. Część dotychczas służących żołnierzy w Bieszczadzkiej Brygadzie WOP postanowiła pozostać w wojsku i wybrała dalszą służbę w jednostkach Wojska Polskiego, a 47 żołnierzy WOP zwłaszcza starszych wiekiem posiadających wysługę



emerytalną przeszła w stan spoczynku. Po zakończeniu procesu weryfikacji do służby w SG przeszło ok. 85 % byłych żołnierzy zawodowych BiB WOP.

W sierpniu 1991 roku stan etatowy oddziału wynosił 481 funkcjonariuszy służby stałej i przygotowawczej (w tym 161 oficerów, 209 chorążych i 111 podoficerów), 337 żołnierzy służby zasadniczej oraz 130 pracowników cywilnych.

Z chwilą zakończenia procesu formowania komendy oddziału w dalszej kolejności przystąpiono od obsadzenia stanowisk w granicznych jednostkach organizacyjnych podległych Oddziałowi Straży Granicznej w Przemyśle. 11 maja 1991 roku rozkazem personalnym nr PF 89 Komendanta Głównego SG назначono na stanowiska Komendantów Granicznych Placówek Kontrolnych i Strażnic.

Na podstawie Zarządzenia Nr 47/91 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 16 maja 1991r. w sprawie zorganizowania Straży Granicznej i rozformowania Wojsk Ochrony Pogranicza z dniem 16 maja 1991r. została zorganizowana Straż Graniczna, jednocześnie dzień ten został ustanowionym świętem powstałej formacji.

16 maja 1991r. kadre kierowniczą Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej w Przemyśle stanowili:

Komendant Oddziału - ppłk Albin Gorzelnik

Z-ca Komendanta - ppłk Lubomir Semeniuk

Naczelnik Wydziału Ochrony Granicy Państwowej - mjr Wojciech Karwowski

Naczelnik Wydziału Łączności - mjr Tadeusz Walaszczyk

Naczelnik Wydziału Kadr i Szkolenia - ppłk Kazimierz Urbaniak

Naczelnik Wydziału Techniki i Zaopatrzenia - mjr Leszek Chwalisz

Komendant GPK w Medyce - kpt. Andrzej Cisło

Komendant GPK w Barwinku - kpt. Wiesław Chrobak

Komendant SSG w Lubaczowie - kpt. Mieczysław Faszczyk

Komendant SSG w Medyce - kpt. Kazimierz Świątek

Komendant SSG w Korczowej - ppor. Mirosław Bieniek

Komendant SSG w Hermanowicach - por. Edward Kowalczyk

Komendant SSG w Ustrzykach Dolnych - por. Jerzy Kalinowski

Komendant SSG w Lutowiskach - ppor. Artur Drogosz

Komendant SSG w Wetlinie - ppor. Lech Włoch

Komendant SSG w Cisnej - ppor. Leszek Żyburtowicz

Komendant SSG w Łupkowie - ppor. Bogdan Pilecki

Komendant SSG w Komańczy - kpt. Piotr Zieliński

Komendant SSG w Jaśliskach - kpt. Zdzisław Dudzic

Komendant SSG w Barwinku - ppor. Tadeusz George

Komendant SSG w Ożennej - ppor. Tomasz Kantor.

Kontynuując rozbudowę struktury organizacyjnej oddziału powołano oficerów na wakujące



etaty naczelników i dowódców pododdziałów: Wydziału Prezydialnego, Wydziału Kontroli Ruchu Granicznego, Wydziału Dochodzeniowo - Śledczego, Kompanii Odwodowej, Kompanii Zabezpieczenia, Samodzielnej Kompanii Odwodowej w Sanoku.

Obsadzenie w maju 1991 r. pozostałych stanowisk kadry kierowniczej zakończyło proces formowania komendy oddziału. Należy podkreślić, iż dzięki zaangażowaniu nowej kadry kierowniczej Oddziału proces przekształcenia formacji został przeprowadzony sprawnie i bez zakłóceń i nie wpłynął negatywnie na system ochrony granicy państwa, jak również nie był odczuwalny dla samych funkcjonariuszy rozpoczynających wówczas służbę w nowej formacji.

## **Komendanci Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej w Przemyślu**

ppłk SG Albin Gorzelnik Komendant BIOSG w latach 1991 - 1992

gen. brygady SG Zygmunt Staniszewski Komendant BIOSG w 1992 roku

płk SG Henryk Czajkowski Komendant BIOSG w latach 1992 - 1997

płk SG Wojciech Karwowski Komendant BIOSG w latach 1997 - 2000

płk SG Piotr Drużdż Komendant BIOSG w latach 2000 - 2002

gen. brygady SG Henryk Majchrzak Komendant BIOSG w latach 2002 - 2006

płk SG Józef Ostapkowicz Komendant BIOSG w latach 2006 - 2007

Obecnie funkcję Komendanta Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej w Przemyślu pełni:

płk SG Dominik Tracz od 2007 roku

Funkcję Zastępcy pełnią:

płk SG Waldemar Skarbek Zastępca Komendanta BIOSG od 2006 roku

ppłk SG Jacek Janusz Zastępca Komendanta BIOSG od 2008 roku

## **Nadanie Oddziałowi patrona oraz wręczenie sztandaru**

16 maja 1999r. w ósmą rocznicę powstania formacji Bieszczadzki Oddział Straży Granicznej otrzymał imię patrona gen. brygady Jana Tomasza Gorzechowskiego oraz sztandar ufundowany przez instytucje i społeczeństwo województwa podkarpackiego. Uroczystość nadania imienia i wręczenia sztandaru odbyła się na Rynku w Przemyślu, gdzie świętowano



centralne obchody święta Straży Granicznej. W imprezie uczestniczyli przedstawiciele władz państwowych: wicepremier i minister spraw wewnętrznych i administracji Janusz Tomaszewski, Komendant Główny Straży Granicznej płk Marek Bieńkowski oraz przedstawiciele władz samorządowych województwa podkarpackiego i zaprzyjaźnionych służb granicznych z Białorusi, Litwy, Niemiec, Rosji i Ukrainy. Uroczystości poprzedziła msza święta w kościele garnizonowym ojców Karmelitów, którą odprawił biskup połowy gen. dyw. Sławoj Leszek Głódź. Mszę świętą koncelebrował metropolita przemyski arcybiskup Józef Michalik.

Po doczytaniu rozkazu MSWiA o nadaniu Bieszczadzkiemu Oddziałowi Straży Granicznej patrona gen. brygady Jana Tomasza Gorzechowskiego /komendanta Straży Granicznej w latach 1928- 1939/, odbyło się uroczyste wręczenie przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji na ręce Komendanta BiOSG płk Wojciecha Karwowskiego nowego sztandaru. Przedmiotowy sztandar – symbol niezłomnej wierności Rzeczypospolitej Polskiej, honoru, zasług i tradycji Straży Granicznej – został zaprojektowany przez przemyskiego artystę plastyka Jana Jaworskiego. /Pisząc o sztandarze należy wspomnieć, iż pierwszy sztandar ufundowany został przez kadrę oddziału i społeczeństwo miasta Przemyśla. Uroczystość nadania sztandaru Bieszczadzkiemu Oddziałowi Straży Granicznej w Przemyśle odbyła się w Kościele Garnizonowym o. Karmelitów dnia 29 listopada 1992 roku w 162 rocznicę wybuchu Powstania Listopadowego. Obecnie sztandar ten znajduje się w Sali Tradycji w Centralnym Ośrodku Straży Granicznej w Koszalinie./

Podczas dalszych obchodów święta Straży Granicznej na przemyskim Rynku zostały wręczone odznaczenia państwowe, resortowe, nagrody oraz nominacje na wyższe stopnie straży granicznej. Święto Straży Granicznej uświetnił występ Orkiestry Reprezentacyjnej Straży Granicznej z Nowego Sącza.

## **Kalendarium wydarzeń w BiOSG /1991 - 2010/**

### **Rok 1991**

- 15. maj: rozformowanie Bieszczadzkiej Brygady Wojsk Ochrony Pogranicza w Przemyśle oraz utworzenie Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej w Przemyśle
- 25. maj: pierwsze ślubowanie funkcjonariuszy przyjętych do służby w Straży Granicznej
- 2. czerwiec: funkcjonariusze BiOSG uczestniczyli w zabezpieczeniu wizyty Ojca Świętego Jana Pawła II w Przemyśle

### **Rok 1992**

- 29. listopad: wręczenie sztandaru podczas uroczystego apelu Bieszczadzkiemu Oddziałowi Straży Granicznej

### **Rok 1993**

- 19. listopad: przekazanie do użytku nowych obiektów Strażnicy SG w Lubaczowie

### **Rok 1994**



29. maj: utworzenie przejścia kolejowego w Krościenku przeznaczonego do obsługi ruchu granicznego dla obywateli Polski i Ukrainy

#### **Rok 1995**

30. maj: włączenie do ochrony granicy państwowej Strażnicy SG w Horyńcu-Zdroju

#### **Rok 1997**

3. styczeń: otwarcie przejścia granicznego w Korczowej dla międzynarodowego ruchu granicznego osób oraz środków transportu o dopuszczalnej ładowności do 3,5 tony

#### **Rok 1998**

3. styczeń: otwarcie pawilonu odpraw w przejściu kolejowym Przemyśl  
1. kwiecień: rozpoczęcie odprawy podróżnych w ruchu pieszym w drogowym przejściu granicznym w Medyce  
11. wrzesień: utworzenie Wydziału Lotniczego w Rzeszowie-Jasionce, początek wykorzystania statków powietrznych w ochronie granicy państwowej

#### **Rok 1999**

16. maj: centralne uroczystości Święta Straży Granicznej w Przemyślu, nadanie Bieszczadzkiemu Oddziałowi Straży Granicznej sztandaru oraz imienia gen. bryg. Tomasza Gorzechowskiego  
11. listopad: a uroczyste otwarcie Strażnicy w Wojtkowej  
16. grudzień: utworzenie Wydziału Ochrony Informacji Niejawnych

#### **Rok 2000**

1. styczeń: utworzenie Granicznej Placówki Kontrolnej SG w Rzeszowie-Jasionce  
10. listopad: uroczyste otwarcie Strażnicy SG w Ustrzykach Górnych

#### **Rok 2001**

18. czerwiec: oddanie do użytku nowego pawilonu odpraw dla autokarów w przejściu granicznym w Medyce

#### **Rok 2002**

15. luty: rozszerzenie w przejściu granicznym w Korczowej zakresu odpraw o ruch towarowy  
Uroczyste otwarcie Strażnic SG  
11. lipiec: w Hwnikach  
25. październik: w Hermanowicach  
25. październik: w Stuposianach  
20. listopad: otwarcie drogowego przejścia granicznego w Krościenku

#### **Rok 2004**

26. marzec: uroczyste otwarcie Strażnicy SG w Czarnej Górzej  
1. maj: przystąpienie Polski do grupy państw Unii Europejskiej, rozpoczęcie ochrony części wschodniego odcinka zewnętrznej granicy Unii Europejskiej  
10. listopad: uruchomienie w Medyce całodobowej odprawy granicznej podróżnych w przejściu pieszym

#### **Rok 2005**

23. sierpień: zmiana nazwy granicznych jednostek organizacyjnych – miejsce nazw „Strażnica SG” i „Graniczna Placówka Kontrolna” zostaje wprowadzona jednolita nazwa „Placówka SG”  
25. listopad: zakończenie służby w Straży Granicznej funkcjonariuszy służby kandydackiej, przejście SG na system służby zawodowej

#### **Rok 2006**

10. marzec: rozszerzenie ruchu w przejściu kolejowym w Krościenku o międzynarodowy ruch osobowy



- 16. marzec: rozszerzenie ruchu granicznego w przejściu drogowym w Krościenku o ruch osobowy i towarowy pojazdów o dopuszczalnej masie do 7,5 tony
- lipiec: zakończenie budowy lądowiska dla śmigłowców wraz z zapleczem socjalno-technicznym dla obsługi Wydziału Lotniczego BIOSG w miejscowości Huwniki

#### Rok 2007

- 1. listopad: rozpoczęcie funkcjonowania Strzeżonego Ośrodka dla Cudzoziemców i Aresztu w Celu Wydalenia
- 21. grudzień: wejście Rzeczypospolitej Polskiej do Układu Schengen

#### Rok 2008

- 26. sierpień: modernizacja przejścia granicznego w Krościenku, oddanie do użytku budynków odpraw autokarowych i kolejowych

#### Rok 2009

- 2. marzec: wizyta Jaquesa Barrota, wiceprzewodniczącego Komisji Europejskiej związana z wejściem w życie umowy o małym ruchu granicznym
- 3. kwiecień: podpisanie umowy o współpracy pomiędzy Łotewską i Polską Strażą Graniczną
- 1. czerwiec: rozszerzenie zasięgu terytorialnego BIOSG o Placówki SG w Wetlinie i Sanoku
- 1. lipiec: wejście w życie umowy o małym ruchu granicznym
- 7. wrzesień: wizyta Prezydenta Federalnej Policji Niemiec gen. Matthiasa Seegera i podpisanie umowy o współpracy

#### Rok 2010

- otwarcie nowego obiektu Oddziałowej Stacji Obsługi
- uroczyste otwarcie budynku administracyjnego biurowego
- otwarcie Placówki SG w Sanoku
- otwarcie Placówki SG w Horyńcu-Zdroju

## Zakres działania i zasięg terytorialny

W chwili utworzenia Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej w Przemyślu w maju 1991r. na odcinku granicy państwowej z Ukrainą podległej oddziałowi funkcjonowało 6 strażnic: **Strażnica Lubaczów** od nr 677 do nr 613, linia rozgraniczenia ze strażnicą Korczowa: wył. znak gran. 613, granicą gmin Lubaczów i Oleszyce oraz Wielkie Oczy i Laszki; **Strażnica Korczowa** do nr 613 do znaku nr 580, linia rozgraniczenia ze strażnicą Medyka: wył. znak gran. 580 granicą gmin Radymno oraz Stubno i Orły; **Strażnica Medyka** od nr 580 do nr 529, linia rozgraniczenia ze strażnicą Hermanowice: wył. znak gran. 529, granicą gmin Medyka i Żurawica oraz Przemyśl Wieś, Przemyśl i Krasiczyn; **Strażnica Hermanowice** do nr 529 do znaku 485, linia rozgraniczenia ze strażnicą Ustrzyki Dolne: wył. znak gran. 485, granicą gmin Fredropol i Krasiczyn oraz Ustrzyki Dolne i Bircza; **Strażnica Ustrzyki Dolne** do nr 485 do nr 376, linia rozgraniczenia ze strażnicą Lutowska granicą gmin Ustrzyki Dolne i Solina oraz Czarna dalej wzdłuż prawego brzegu rzeki San do granicy gminy Olszanica; **Strażnica Lutowska** od nr 376 do „Krzemieniec” nr I/1 linia rozgraniczenia ze strażnicą: a) Wetlina wyłącznie znak graniczny „Krzemieniec” nr I/1, granicą gminy Lutowska i Czarna oraz Cisna i Solinka, b) Cisna granicą gmin Czarna oraz Cisna i Solina do styku z linią rozgraniczenia strażnicy Ustrzyki Dolne i Lutowska .



W swojej dwudziestoletniej historii Bieszczadzki Oddział Straży Granicznej w Przemyśle dwukrotnie zmieniał długość ochranianego odcinka granicy. Zmiany te dotyczyły granicy polsko-słowackiej. Pierwsza miała miejsce w dniu 1 stycznia 2005 roku, wówczas Bieszczadzki Oddział Straży Granicznej przekazał cały południowy odcinek granicy państwowej ze Słowacją o długości 133, 967 km, od znaku granicznego nr I/1 do znaku granicznego nr I/222 Karpackiemu Oddziałowi Straży Granicznej w Nowym Sączu. Z dniem tym przemyski oddział ochraniał wyłącznie granicę państwową z Ukrainą. Po raz drugi długość odcinka ochranianej granicy przez BiOSG w Przemyśle zmieniła się 1 czerwca 2009 roku, kiedy to zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 28 kwietnia 2009 roku odcinek granicy państwowej ze Słowacją ochraniany przez strażnicę w Wetlinie został przekazany z Nowego Sącza do Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej w Przemyśle.

Obecnie oddział ochrania południowo-wschodni odcinek granicy państwowej z Ukrainą i Słowacją o łącznej długości 275, 24 km, od znaku granicznego nr 638 do znaku granicznego nr I/51 w tym:

**granicę z Ukrainą o długości 238,92 km**, od znaku granicznego 638, który stanowi rozgraniczenie z Nadbużańskim Oddziałem Straży Granicznej w Chełmie do znaku „Krzemieniec” nr I/1 – stanowiący trójstyk granic Polski, Ukrainy, Słowacji. Jest to również zewnętrzna granica Unii Europejskiej.

**granicę ze Słowacją o długości 36,32 km**, od znaku granicznego „Krzemieniec” nr I/1 do znaku I/51, który stanowi rozgraniczenie z Karpackim Oddziałem Straży Granicznej w Nowym Sączu: wył. znak graniczny nr I/51. Jest to wewnętrzna granica Unii Europejskiej, gdzie obecnie po przystąpieniu w dniu 21 grudnia 2007 roku Polski i Słowacji do układu z Schengen nie wykonuje się kontroli granicznej.

W chwili obecnej zadania związane z ochroną granicy państwa na odcinku służbowej odpowiedzialności BiOSG w Przemyśle ochrania 11 placówek Straży Granicznej usytuowanych na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej /Horyniec-Zdrój, Lubaczów, Korczowa, Medyka, Hermanowice, Hurniki, Wojtkowa, Krościenko, Czarna Góra, Stuposiany, Ustrzyki Górne, placówka na granicy wewnętrznej Unii Europejskiej /Wetlina/ oraz 2 placówki usytuowane wewnątrz kraju /Sanok, Rzeszów - Jasionka/.

**Informacje zawarte w powyższym materiale pochodzą ze zbiorów zgromadzonych w Sali Tradycji BiOSG, strony internetowej oddziału oraz zostały udostępnione przez mjr SG Piotra Kozłowskiego funkcjonariusza BiOSG.**